Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant
Postbus 90151
5200 MC ’s Hertogenbosch

ZLTO vakgroep Biologisch
Onderwijsboulevard 225
5223 DE ’s Hertogenbosch

27 december 2013

Geacht college,

Met de BZV beoogt u het vertrouwen tussen maatschappij en veehouderij te herstellen door “een objectieve maat voor zorgvuldigheid”. Onafhankelijk erkende certificaten dienen daarbij het uitgangspunt te zijn.

Algemeen negatief effect BZV op biologische bedrijven
Hoe interessant deze benaderingswijze ook kan zijn, in de BZV die nu voorligt zitten kanten die in de praktijk eerder nadelig dan voordelig zijn, juist voor de veehouderijbedrijven die werken met vertrouwen van de maatschappij. Immers de BZV meet niet zozeer de duurzaamheid van een bedrijfssysteem, als wel scores op een beperkt aantal onderdelen. Door slechts te focussen op onderdelen van een bedrijfsvoering ontstaat een niet-representatief beeld van de duurzaamheid van een bedrijf. Dit effect wordt in de BZV nog eens versterkt door de gekozen puntentelling; in de volgende paragraaf zal ik daar enige voorbeelden van geven.

Een ander nadeel van de gekozen puntentelling is, dat het de keuze voor technische oplossingen sterk bevordert. Deze keuze heeft tot gevolg dat het met name voor de grotere intensieve bedrijven lonend is om uit te breiden. Het familiebedrijf komt daarmee in de verdrukking en het biologische familiebedrijf helemaal. Immers, hoe meer dieren buiten lopen des te minder rendabel een investering in een stal is. Het gaat hier niet alleen om economische rentabiliteit, maar ook een milieutechnische rentabiliteit. Voor het vormen van ammoniak is het benodigd dat urine en mest samenkomen, hetgeen bij weidegang niet gebeurd.

Bijzondere regels met een nadelig effect op biologische bedrijven
Naast het algemene punt dat niet wordt gekeken naar de duurzaamheid van het bedrijfssysteem, zijn er in de BZV specifieke punten die nadelig zijn voor de biologische sector. Zo wordt bijvoorbeeld niet gekeken naar antibioticagebruik; deze is in de biologische landbouw streng gereguleerd en is daardoor zeer laag.

Ook blijven bijvoorbeeld biodiversiteit in het bodemleven en verscheidenheid in rassen buiten beschouwing.

Wel wordt het ontbreken van buitenloop en/of weidegang beloont met punten, bijvoorbeeld bij melkgeiten met 9.09 punten. Daarnaast levert het via de website van de BZV informatie verstrekken over de score per meetlat, hoe die score ook moge luiden, 12,24 punten op. Dat is bijna 25% meer dan een geheel biologische bedrijfsvoering geeft, het SKAL keurmerk levert namelijk slechts 10 punten op.

Verder wordt er geen rekening gehouden met het kringloop systeem tussen biologische bedrijven, waarbij enerzijds akkerbouwers als rustgewas grasklavers telen en veehouders deze afnemen, anderzijds de veehouders een deel van de mest van hun bedrijf weer aan de akkerbouwers leveren. De biologische sector heeft de verplichting voor haar veehouderij om alle mest biologisch aan te wenden dan wel af te zetten en is een sector waar er sprake is van een mestTEKORT. Deze kringloop is echter door het nog geringe aantal biologische bedrijven niet binnen een afstand van 15 km te realiseren.

In de BZV wordt verder niet zozeer de biodiversiteit van het bedrijf beloont als wel groen op het erf. Zo krijgt een erf met 20-30% groen op het erf even veel punten als een bedrijf met 1 tot 2 hectare natuur. Behalve dat de systematiek van een groot percentage groen op het erf niet lijkt te passen in het “bouwblok op maat”-principe is 0,3 hectare groen erf qua biodiversiteit onvergelijkbaar met 1 a 2 hectare natuur. Bij 40% groen erf (dus maximaal 0,6 ha), zijn zelfs aanzienlijk meer punten te verdienen dan met 2 hectare of meer natuur.

Certificaten

Certificaten zijn de eerste pijler van de BZV. De biologische landbouw heeft haar eigen SKAL certificaat. Een certificaat dat staat voor een duurzame landbouw, diervriendelijk produceren en dat oog heeft voor de volksgezondheid door zowel de wijze van produceren als door de kwaliteit van haar producten. Een landbouw die verbonden is met de samenleving en het vertrouwen van de burger geniet. Bij een BZV die staat voor geen onnodige regeldruk zou men verwachten dat een dergelijk SKAL certificaat aangeeft dat die landbouwer voldoende bijdraagt aan “de gewenste cultuurverandering in de veehouderij” en daarmede wordt vrijgesteld van de BZV.

Nu is dat niet het geval. Integendeel, de door het hebben van een SKAL certificaat te behalen punten staan in geen enkele verhouding tot de op specifieke onderdelen te behalen punten. Zo zijn bijvoorbeeld voor bezichtiging in de stal en een aankondiging daarvan meer punten te verdienen dan met een geheel biologische bedrijfsvoering. Daarnaast is er weinig onderscheid in de puntentelling tussen het ene certificaat en het andere, terwijl deze qua duurzaamheid een wereld uit elkaar kunnen liggen. Twee voorbeelden: het hebben van een IKB rund certificaat geeft 7 punten, terwijl het biologisch certificaat slechts 10 punten geeft. Deze zelfde 10 punten worden ook toegekend aan het Beter Leven keurmerk 3 ster.

Conclusie

Door de keuze om niet het bedrijfssysteem als bepalend voor de duurzaamheid te nemen, maar bedrijven op slechts een beperkt aantal onderdelen te toetsen en daar vervolgens een onbegrijpelijke puntenverdeling aan te geven, kan een intensief megabedrijf meer punten krijgen dan een volledig biologisch bedrijf. Het gevolg daarvan kan zijn dat het consumentenvertrouwen in de biologische landbouw afneemt en de consument niet langer bereid is de meerkosten van biologisch te betalen, hetgeen niet de bedoeling van de BZV kan zijn.

Indien u kiest voor bedrijven met een productiewijze waarin de burger vertrouwen heeft, welke productiewijze bovendien door een onafhankelijke controleorganisatie wordt geborgd, dan zou u uw vertrouwen in deze bedrijven moeten uitspreken door een vrijstelling van de BZV.

Hoogachtend,

A.H.M. Smits van Oyen-
van Limburg Stirum,
namens de ZLTO vakgroep Biologisch